

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
Guidelines for developing morality, ethics, and professional Ethics
for Teachers at Wang Chao School Group Under the Jurisdiction
of Tak Primary Educational Service Area Office 1

อุเทน มีบุญ¹ และ นลรวัช ยุทธวงศ์²
วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น^{1,2}

Utain Meeboon¹ and Nontawat Yutthawong²
Northern College^{1,2}

Corresponding Author, Email: utainmeeboon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และ 2. หาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 127 คน รวมทั้งสิ้น 138 คน แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ในปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ขณะที่ปัญหาการพัฒนาพบมากที่สุดในด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง และด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ประกอบด้วย (1) ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ครูควรประพฤติปฏิบัติตนเหมาะสมกับสถานภาพ มีวินัยในตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน (2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ครูควรมีความรัก ศรัทธา และภาคภูมิใจในวิชาชีพ (3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ครูควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา และจิตใจ และ

* ได้รับบทความ: 19 พฤษภาคม 2568; แก้ไขบทความ: 9 ธันวาคม 2568; ตอรับตีพิมพ์: 13 ธันวาคม 2568

ส่งเสริมความภาคภูมิใจแก่ศิษย์ (4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ครูควรให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนร่วมวิชาชีพ และ (5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ครูควรส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และประสานความร่วมมือกับบุคลากรในชุมชน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; คุณธรรมจริยธรรม; จรรยาบรรณวิชาชีพครู

Abstract

This research aimed to: (1) examine the current conditions and problems in the development of teachers' morality, ethics, and professional codes of conduct, and (2) propose guidelines for developing teachers' morality, ethics, and professional codes of conduct in the Wang Chao School Cluster under the Tak Primary Educational Service Area Office 1. The research population consisted of 11 school administrators and 127 teachers and educational personnel, totaling 138 participants. In addition, 11 experts served as key informants during the 2024 academic year. The research instruments included questionnaires and structured interviews. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that:

1. The overall and individual aspects of teachers' morality, ethics, and professional codes of conduct development were at a high level. However, the most significant problems were found in the aspects of professional ethics toward oneself and professional ethics toward the teaching profession.

2. The guidelines for developing teachers' morality, ethics, and professional codes of conduct comprised five aspects: (1) professional ethics toward oneself, emphasizing appropriate conduct, self-discipline, and serving as positive role models for students; (2) professional ethics toward the profession, highlighting love, respect, faith in the value of the teaching profession, and pride in being a teacher; (3) professional ethics toward service recipients, focusing on being good role models in physical behavior, speech, and mindset, and fostering students' self-esteem; (4) professional ethics toward professional colleagues, promoting encouragement and appropriate assistance among fellow teachers;

and (5) professional ethics toward society, encouraging the use of local learning resources and collaboration with knowledgeable community members in educational activities.

Keywords: Development Guidelines; Morality And Ethics; Teachers' Professional Codes Of Conduct

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านวัตถุและคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นผลสะท้อนจากคุณภาพของประชากรในสังคม โดยมีรากฐานมาจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การศึกษาในสถานศึกษา และประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคม โดยเฉพาะครู ซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ (เช่น ร่มพฤกษ์ , 2563)

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันพบว่าครูบางส่วนขาดการพัฒนาในด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น การลงโทษนักเรียนรุนแรงเกินกว่าเหตุ การประพฤติผิดทางเพศ หรือการกระทำอื่นที่บั่นทอนความไว้วางใจจากสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) พฤติกรรมเหล่านี้ไม่เพียงส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของวิชาชีพครูเท่านั้น แต่ยังส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียนและความน่าเชื่อถือของสถานศึกษา

จากข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า กลุ่มโรงเรียนในอำเภอวังเจ้ามีจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา 127 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 11 คน ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับกลุ่มโรงเรียนอื่นในพื้นที่เดียวกัน อย่างไรก็ตาม ในปีการศึกษา 2566 ครูกลุ่มนี้ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ "ครูดี ศิษย์ดี มีอนาคต" เพียง 15 คน หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 10.14 ของจำนวนครูทั้งหมด (สพป.ตาก เขต 1, 2567) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

จากสถานการณ์ดังกล่าว ประกอบกับความสำคัญของบทบาทครูในการเป็นแบบอย่างของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพของครูกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพของครูให้มีความเหมาะสมในฐานะผู้สร้างคน สร้างสังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหา และขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

1) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 13 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 11 คน และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 127 คน รวมทั้งสิ้น 138 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบเลือกตอบได้หลายข้อ (Multiple Response)

3) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาจัดทำแบบสอบถาม และเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม

2. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 ทุกข้อ จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. ทดลองใช้แบบสอบถาม (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.988 แล้วจึงปรับปรุงและจัดทำแบบสอบถาม ในรูปแบบออนไลน์ (Google Forms)

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามผ่านระบบจัดการสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (E-Office) กำหนดระยะเวลาเก็บข้อมูล 1 เดือน และประสานงานกับสถานศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูล ครบตามจำนวน

3. ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบจำนวน 138 ฉบับ

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยของ ประชากร (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ) รายด้านและรายข้อ

3. ปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู วิเคราะห์ด้วยความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และจัดลำดับปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน มีคุณสมบัติสำคัญ ได้แก่

- มีวุฒิการศึกษาระดับคุณวุฒิบัณฑิตด้านการบริหารการศึกษาหรือการวิจัยทางการศึกษา (สำหรับ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา) หรือระดับมหาบัณฑิตด้านการบริหารการศึกษา (สำหรับผู้บริหารการศึกษา /ผู้บริหารสถานศึกษา)

- ดำรงตำแหน่งผู้บริหารหรือปฏิบัติงานด้านบริหารไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา

- มีผลงาน/ประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาครูหรือด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ วิชาชีพครูเป็นที่ยอมรับ

- ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติไม่น้อยกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญ การพิเศษ

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

3) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดประเด็นและสร้างคำถามสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2. นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความครอบคลุมของประเด็น

3. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประสานงานผู้ให้ข้อมูลเพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ และช่องทางการสัมภาษณ์ พร้อมแจ้งประเด็นการสัมภาษณ์ล่วงหน้า

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามนัดหมาย บันทึกข้อมูลอย่างครบถ้วนและถูกต้องลงในแบบสัมภาษณ์

5) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วย การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดหมวดหมู่ สังเคราะห์ และสรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์ พร้อมการแจกแจงความถี่ (Frequency) และจัดลำดับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ผลการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู แสดงดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า

ข้อ	รายการ	μ	σ	แปลผล
1	ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง	4.15	0.79	มาก
2	ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.08	0.84	มาก

ข้อ	รายการ	μ	σ	แปลผล
3	ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	3.97	0.87	มาก
4	ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.07	0.86	มาก
5	ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม	4.27	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย		4.10	0.83	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจรรยาบรรณต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.27$) รองลงมา ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ($\mu = 4.15$) และด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ($\mu = 4.08$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูกลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ผลการศึกษาปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง พบว่า ครูยังขาดการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ยังไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

2.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ พบว่า ครูบางส่วนยังขาดความตระหนักในการดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า ทำให้เกิดความเสียหายหรือสิ้นเปลืองต่อทรัพย์สินของสถานศึกษา

2.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ พบว่า ครูบางรายยังขาดจิตสำนึกในการให้บริการทางการศึกษาที่ดี ขาดความเสมอภาค และมีอคติต่อนักเรียน

2.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ พบว่า ครูยังขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในทางที่เหมาะสม รวมทั้งขาดการส่งเสริมความสามัคคีและการทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม พบว่า ครูยังขาดการส่งเสริมให้บุคคลในชุมชนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ถูกต้อง

3. ผลการหาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียน วังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ผลการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนา สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ครูควรประพฤติและปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน รองลงมา คือ การมีวินัยในตนเองและพัฒนาตนเองตามแนวทางวิชาชีพ และการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

3.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ครูควรมีความรัก ศรัทธา และภาคภูมิใจในคุณค่าของวิชาชีพครู รองลงมา คือ การรักษาชื่อเสียงและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ และการยึดมั่นในเกียรติและรางวัลที่ได้รับ จากการประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ

3.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ครูควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา และจิตใจ รองลงมา คือ การเสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์ด้วยการรับฟังความคิดเห็น การยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร และการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือศิษย์ด้วยความรัก ความเมตตา และความเสมอภาค

3.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ครูควรให้กำลังใจและช่วยเหลือเพื่อนครูที่ประสบ ความเดือดร้อน รองลงมา คือ การร่วมจัดกิจกรรมหรือกองทุนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการหลีกเลี่ยงการนินทาว่าร้าย พร้อมทั้งชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเมื่อเกิดความเข้าใจผิด

3.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ครูควรนำศิษย์ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น รองลงมา คือ การเชิญบุคลากรที่มีความรู้ในชุมชนมาเป็นวิทยากร และการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับการจัดการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียน วังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. **สภาพการพัฒนาคูณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู** ผลการวิจัยพบว่า สภาพการพัฒนาคูณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากการที่ครูผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้ยึดถือและปฏิบัติตาม ข้อบังคับของคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ซึ่งกำหนดให้ครูต้องประพฤติปฏิบัติตน ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ การมีกรอบจรรยาบรรณ

ที่ชัดเจนจึงส่งผลให้ครูมีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและเป็นแบบแผนเดียวกัน

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เซน ร่มพฤษ (2563) ที่ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในโรงเรียนบ้านนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งพบว่า สภาพคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู พบมากที่สุดในด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง และด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูบางส่วนยังขาดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ยังไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังพบว่าครูบางรายขาดความตระหนักในการดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางโรงเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่า ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือความสิ้นเปลืองต่อทรัพย์สินของสถานศึกษา

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เซน ร่มพฤษ (2563) ที่พบว่า ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง และด้านการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

เมื่อพิจารณาแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ครูควรประพฤติและปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีวินัยในตนเอง และพัฒนาตนเองตามแนวทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากการมีคุณธรรมต่อตนเองเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครู ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภาส นิ่งสูงเนิน (2567) ที่ระบุว่า การส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูต้องเริ่มจากการปฏิบัติตนตามคุณธรรมต่อตนเอง เพื่อให้ครูสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีและยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างถูกต้อง

3.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ครูควรมีความรัก ศรัทธา และภาคภูมิใจในวิชาชีพครู รวมทั้งรักษาชื่อเสียงและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากความศรัทธาในวิชาชีพเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิศา เกตุแก้ว (2564) ที่พบว่า การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณต่อวิชาชีพของผู้บริหารและครูส่งผลต่อความสุขในการทำงาน และเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข

3.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ผลการวิจัยพบว่า ครูควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ทั้งกาย วาจา และจิตใจ พร้อมทั้งเสริมสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ศิษย์ด้วยการรับฟังความคิดเห็น การยกย่อง ชมเชย และให้กำลังใจอย่างกัลยาณมิตร ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดาวรรณ วิชาธิคุณ (2564) ที่ชี้ว่า การยึดมั่นในจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการสามารถพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคล ภาวะผู้นำทางวิชาการ และใช้เป็นบรรทัดฐานในการบริหารสถานศึกษา การครองตน ครองคน และ ครองงานได้อย่างเหมาะสม

3.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ครูควรให้กำลังใจและช่วยเหลือ เพื่อนร่วมวิชาชีพที่ประสบความเดือดร้อนตามความเหมาะสม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสามัคคีและ บรรยากาศการทำงานที่ดีในสถานศึกษา ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนิสา กอมะ (2565) ที่ระบุว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และกำกับให้ครูปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ผลการวิจัยพบว่า ครูควรนำศิษย์ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เชิญบุคลากรที่มีความรู้ในชุมชนมาเป็นวิทยากร และบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียน การสอน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชุมชน ผลการวิจัยสอดคล้อง กับงานวิจัยของ เชน ร่มพฤษ (2563) ที่พบว่า ครูที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณต่อสังคมจะเป็นที่ยอมรับของ ชุมชน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และร่วมกิจกรรมสำคัญของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำทฤษฎีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ไปเป็นแนวทางในการอบรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับการพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะระดับองค์กร

2.1 สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยขยายผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ วิชาชีพไปสู่ครูทั้งโรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมกระตุ้นให้ครูศึกษาหาความรู้ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างละเอียดครบถ้วน เฉพาะด้าน

3.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมกระตุ้นให้ครูเข้าร่วมกิจกรรม ที่องค์กรจัดขึ้น และเป็นกรรมการหรือคณะทำงานขององค์กรให้มากยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนวังเจ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สามารถสรุป องค์ความรู้ใหม่ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กิตติภาส นิ่งสูงเนิน. (2567). การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ในสถานศึกษา. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 7(2), 500-516. <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/article/view/4663>.

- เซน รัมพฤกษ์. (2563). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในโรงเรียนบ้านนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี).
- ปรีดาวรรณ วิชาธิคุณ. (2564). การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามหลักไตรสิกขาสู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(6), 30-45. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/download/252694/169025>.
- สุธิตา เกตุแก้ว. (2564). การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 11(3), 546-553. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/JDAR/article/view/248820/168461>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. (2567). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2567 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. <http://www.takesa1.go.th/website/?cat=19>.
- อนิสา กอมะ. (2565). แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์).